مجـــله‌ی توســـعه‌ی آمـــــوزش در علـــــوم پزشـــکی

دوره‌ی۵ ، شماره ۹ ، پاییز وزمستان۹۱، صفحات ۴۲ تا ۵۱

بررسی عملکرد گروه زنان و زایمان دانشگاه علوم پزشکی زنجان از دیدگاه دانشجویان در سال‌های تحصیلی ۱۳۸۹ و ۱۳۹۰

دکتر بهناز مولائی[۱] ، دکترحسین احمدی[۲] ، دکتر فرناز محمدیان[۱]،دکترمریم افتخار[۳]

نویسنده‌ی مسوول: زنجان ، دانشگاه علوم پزشکی زنجان، بیمارستان آیت ا...موسوی،گروه زنان وزایمان molaei@zums.ac.ir

چکیده

زمینه و هدف: *ارزیابی عملکرد نهادهای آموزشی شاخصی مناسب برای تصحیح عملکرد و ارتقای کارآیی این دسته از نهادها محسوب می‌شود. برای رسیدن به این مهم در گروه زنان و زایمان دانشگاه علوم پزشکی زنجان تحقیقی در زمینه‌ی ارزیابی عملکرد گروه از دیدگاه دانشجویان انجام شده است تا با استفاده از دیدگاه دانشجویان به عنوان دریافت کنندگان خدمات آموزشی گروه به نقاط ضعف و قوت گروه پی برده ، ضمن تاکید بر نقاط قوت راهکارهای لازم برای کاهش نقاط ضعف ارایه گردد.*

روش بررسی: *برای رسیدن به هدف مطالعه در این تحقیق از شیوه‌ی پیمایشی استفاده شده است . پس از تعیین ابعاد عملکردی گروه زنان و زایمان در رابطه با دانشجویان مشغول به تحصیل ، شاخص‌های مطلوب در قالب آیتم های پرسشنامه‌ی بسته پاسخ در دوره زمانی سال های ۱۳۸۹ تا ۱۳۹۰ از بین ۵۰ دانشجو جمع آوری گردیده ، با استفاده از روش های آماری کمی ارزیابی شده‌اند . از نظر حجم نمونه ، نمونه در دوره‌ی زمانی برابر با جامعه بوده ، به شیوه‌ی سرشماری اقدام به مطالعه شده است.*

یافته‌ها: *بر اساس قضاوت دانشجویان می‌توان عملکرد آموزشی اساتید گروه را در بعد حضور فعال فیزیکی در سطح عالی ، انعطاف پذیری و تعامل علمی با دانشجو و حساسیت به روابط انسانی و در دسترس بودن در سطح خوب و در نهایت از نظر امکان انتقال دانش علمی در سطح متوسط ارزیابی کرد . همچنین آزمون فریدمن نشان داد که با اطمینان بالای ۹۹ درصد بین اولویت ابعاد فوق تفاوت وجود داشت .همچنین بررسی آیتم های مربوط به امکان انتقال دانش علمی نشان می‌دهد که در این زمینه کارآیی بیرونی گروه از نظر دانشجویان در سطح متوسط بوده ولی کارآیی درونی درسطح خوبی است .*

نتیجه‌گیری : *با توجه به حساسیت رشته‌ی زنان و زایمان به حضور فیزیکی ، ابعاد حضور فعال فیزیکی ، در دسترس بودن و نیز حساسیت به روابط انسانی از دیدگاه دانشجویان در سطح بسیار خوبی ارزیابی شد. با توجه به این که دانشجویان ، برگزاری ژورنال کلاب و CPC بیمارستانی را نسبت به سایر ابعاد در سطح پایین تری ارزیابی کرده‌اند؛ لذا توصیه می شود معاونت محترم آموزشی بیمارستان و مدیران محترم گروه های آموزشی در برگزاری CPC و فراهم کردن امکانات آموزشی لازم در این زمینه با جدیت عمل نمایند . علاوه بر این توصیه دیگر افزایش اعضای هیات علمی گروه زنان خصوصا اساتید با گرایش های مختلف (فلوشیپ ها) جهت افزایش موفقیت در برگزاری ژورنال کلاب ها می‌باشد .*

واژگان کلیدی: ارزیابی عملکرد ، دانشگاه علوم پزشکی ، آموزش

۱- متخصص زنان و زایمان و استادیار دانشگاه علوم پزشکی زنجان

۲- دکترای جامعه شناسی دانشگاه تربیت مدرس

۳-استادیار مرکز تحقیقاتی و درمانی ناباروری یزد، دانشگاه علوم پزشکی یزد

[Downloaded from edujournal.zums.ac.ir on 2026-11-28]

[DOR: 20.1001.1.22519521.1391.5.9.7.2]

مقدمه

ارزیابی عملکرد در هر سازمان و گروهی از ضروت های اساسی جهت تحقق اهداف محسوب می‌شود . در این زمینه به ویژه با گسترش دیوانسالاری‌های جدید ، احساس نیاز روزافزونی مشاهده می‌شود که سازمان‌های آموزشی و دانشگاه های علوم پزشکی نیز از این امر مستثنی نیستند .

تعاریف متعددی از عملکرد ارایه گردیده است که در تعاریف عرضه شده به فرایند ، نتیجه ، میزان موفقیت وکیفیت توجه شده است . استفاده از مفاهیم متعدد در مورد این سازه تئوریک از یک جهت نشانگر گستردگی مفهومی آن و از طرف دیگر بیانگر آشفتگی مفهومی موجود در این زمینه است. در کنار مفهوم عملکرد ، ارزیابی عملکرد به مجموعه‌ی اقدامات و اطلاعاتی اطلاق می‌گردد که به منظور افزایش سطح استفاده بهینه از امکانات و منابع در جهت دستیابی به هدف‌ها به شیوه‌ای اقتصادی توام با کارآیی و اثربخشی صورت می‌گیرد (۱).

علاوه بر تعریف فوق ، در تعریف دیگری ارزیابی عملکرد به یک واژه‌ی کلی اطلاق شده که شامل فعالیت های مختلفی است . سازمان از طریق این فعالیت ها به دنبال ارزیابی کارکنان ، افزایش قدرت رقابتی ، ارتقای عملکرد و توزیع پاداش هاست (۲و۳).

توجه به دیدگاه سنتی عملکرد به عنوان نمونه در زمینه‌ی بهداشت عمومی از دهه‌ی ۱۹۹۰ مورد توجه قرار گرفت و برخی از کلینیک ها در کشورهایی نظیر انگلستان یا سوئد به عنوان مراکز سود محور مورد توجه و ارزیابی عملکرد قرار گرفتند ، لیکن سود محور بودن خدمات پزشکی از همان آغاز هم از نظر برآورد هزینه و سود و هم با توجه به شعارهایی که در جوامع جدید مطرح هستند (مانند دولت رفاه ، اخلاقیات انسان دوستانه و ...) مورد توافق نبوده ، براساس مصاحبه‌هایی که با متخصصین صورت گرفته مطالعات مقایسه‌ای نیز در این زمینه فاقد استانداردهای محاسباتی بوده‌اند (٤).تحقیقات انجام شده در زمینه‌ی ارزیابی عملکرد با اهداف متنوعی انجام شده‌اند .

ولی به طور عمده این تحقیقات در صدد ارایه‌ی مدلی برای سنجش عملکرد یا طراحی الگوی خاصی از مدیریت عملکرد در سازمان محل تحقیق خود بوده و برای تایید کارآیی مدل اقدام به انجام تحقیق نموده‌اند و نتایج آن را گزارش کرده‌اند (۱۰-۵).

در زمینه‌ی آموزش پزشکی ، نیز بخشی از تحقیقاتی که انجام شده است شبیه نمونه های فوق توسط متخصصین حوزه های غیر پزشکی نظیر مدیریت ، مدیریت آموزشی یا جامعه شناسی سازمان‌ها بوده که با توجه به خاستگاه دانشگاهی این دسته از محققان ، تلاش بر این بوده است که بر مبنای مدل های مدیریتی سنجش عملکرد به بررسی سازمان‌های بیمارستانی و مراکز آموزش پزشکی بپردازند (۲٤-۲۰ ، ۸ ، ۷).علاوه بر این بخش دیگر از مطالعات انجام شده با توجه به سیاست های وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی ، در قالب تحقیقات ارزیابی درونی انجام شده است . تجربه‌ی سیستم‌های مختلف نشان داده است که برقراری ارزیابی های درونی در نظام های آموزشی منجر به ارتقای کیفیت آموزشی گردیده و آثار سودمندی از خود بجای گذاشته است (۱۱).اولین طرح ارزیابی درونی گروه های آموزش پزشکی در سال ۱۳۷٦آغاز شد و نتایج مثبت آن باعث شد اجرای طرح‌های مذکور در همه دانشگاه‌های کشور مورد استقبال قرار گیرد (۱۹، ۱٤) .

گروه زنان و زایمان دانشگاه علوم پزشکی زنجان نیز که در سال ۱۳۷۸ تاسیس یافته اولین طرح ارزیابی درونی را در سال ۱۳۸۱ به اجرا در آورد (۱۲) و در ادامه در سال ۱۳۸٦ دومین طرح ارزیابی درونی در این گروه به مرحله اجرا در آمد (۱۳). حال با توجه به رابطه‌ی مثبت بین ارزیابی درونی و ارتقای کیفیت آموزشی سوالی که مطرح می‌شود این است که

[Downloaded from edujournal.zums.ac.ir on 2026-11-28]

[DOR: 20.1001.1.22519521.1391.5.9.7.2]

عملکرد آموزشی گروه زنان و زایمان دانشگاه علـوم پزشـکی زنجان چگونه است ؟

با توجه به این که در مباحث مربوط بـه ارزیـابی عملکـرد بـر نقـش مهـم ذینفعـان در ارزیـابی عملکـرد تاکیـد گردیـده و دانشجویان به عنوان دریافـت کننـدگان آمـوزش هـای گـروه آموزشی ارتباط بیشتری نسبت به سـایر گـروه هـای مخاطـب گروه های پزشکی دارند ، می‌تواننـد بـه عنـوان بخشـی قابـل توجـه از مخاطبـان بـه اظهـار نظـر در زمینـه عملکـرد گـروه بپردازند . بنابراین در این کار پژوهشی هدف این بـوده اسـت که عملکرد گروه آموزشی زنان و زایمان از دیدگاه دانشجویان مورد مطالعه و بررسی قرار گیرد.

روش بررسی

از نظر روش تحقیق ، این تحقیق به شیوه‌ی پیمایشی صورت گرفت. از نظر زمـان طـولی بـوده و شـامل کـارورزان دوره‌ی زمانی ۱۳۸۹ تا ۱۳۹۰ بود . از نظر سطح خرد نگر بوده ، برای برآورد عملکرد آموزشی گروه صورت گرفته است .

جامعه‌ی آمـاری تحقیـق شـامل تمـامی کـارورزان شـاغل بـه تحصیل در دوره‌ی زمانی ۱۳۸۹ تـا ۱۳۹۰ اسـت کـه در حـال گذراندن دوره کارورزی در بخش زنان بوده‌اند . بـا توجـه بـه حجم محدود دانشجویان مذکور ، مطالعه‌ی حاضر به شـیوه‌ی تمام شماری صورت گرفته است .

ابزار تحقیق پرسشنامه محقق ساخته است که بـر مبنـای ابعـاد عملکرد آموزشی اساتید گروه در رابطه با دانشـجویان سـاخته شده است . آیتم های میزان حضور در گـزارش صـبحگاهی ، میزان حضور در راندها ، میزان حضـور در درمانگـاه ، میـزان حضـور در اتـاق عمـل ، میـزان تـاثیر و فعالیـت در گـزارش صبحگاهی ، میزان تاثیر و فعالیت در رانـدها ، میـزان تـاثیر و فعالیت در کنفرانس های بیمارستانی میزان تاثیر و فعالیـت در ژورنال کلاب ، میزان تاثیر و فعالیت در درمانگاه ، نقش مـوثر در بهبود فعالیت های اورژانس ، میـزان در دسـترس بـودن در کشیک‌های آنکالی ، میـزان تـاثیر و فعالیـت در کشـیک هـای آنکالی ، میزان استقبال در مشاوره و راهنمایی و کمک به رفـع مشکلات فراگیر ، میزان تاثیر و فعالیت های آموزشی در اتـاق عمل ، کیفیت آموزش اسـاتید و میـزان بهـره گیـری دانشـجو (به طورکلی) ، مهارت‌های علمی در آمـوزش بـالینی ، ایجـاد انگیـزه در دانشـجویان بـرای مطالعـه و کارهـای پژوهشـی ، رعایت اخلاق پزشکی ، انعطاف پذیری در مقابـل انتقـادات و پیشنهادات ، و رعایت احترام دانشجو به عنوان شـاخص‌هـای عملکرد آموزشی اساتید گروه در پرسشنامه گنجانـده شـدند . ارزش گذاری هر کدام از شاخص‌های فوق بـر اسـاس طیـف پاسخ‌ها با گزینه‌های عالی ، خوب ، متوسط ، ضعیف از طرف دانشجویان مـورد بررسـی انجـام گردیـد کـه پرسشـنامه‌هـای دریافت شده در تحقیق مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند .

با توجه به اینکه شرایط جمع آوری داده ها ممکـن بـود ابـراز نظر دانشجویان را تحت تاثیر قرار دهد بنابراین استراتژی های مناسـب جهـت تضـمین پاسـخ بـی طرفانـه دانشـجویان بـه پرسشنامه ها اتخاذ شد . برای رسیدن به این هدف ابـزار تهیـه شده پس از طی دوره توسط دانشجویان و اخذ نمره‌ی درس ، در اختیار دانشجویان قرار گرفته و بدون نام بودن و تاکیـد بـر این نکته که از پرسش‌نامه‌ها به شکل تجزیه و تحلیـل آمـاری استفاده خواهد شد منجر به افزایش اطمینان یافته های حاصـل از پرسشنامه گردید .

پس از جمـع آوری پرسشـنامه‌هـا ، جهـت آمـایش داده‌هـا و تجزیه و تحلیل آماری از نرم افزار SPSS 18 استفاده گردید. پاسـخ هـای دانشـجویان بـه سـوالات بـه ترتیـب از ۱ تـا ٤ ارزش‌گذاری شده و میانگین گویه هـای هـر بعـد بـه عنـوان مقدار اصلی مورد تجزیه و تحلیـل قـرار گرفتـه اسـت تـا اثـر تفاوت در تعداد گویه ها بر برآورد میزان عملکرد اساتید گروه حذف شود . برای محاسبه‌ی عملکرد کلی نیز میانگین ابعـاد ، مـورد اسـتفاده و اسـتناد قـرار گرفتـه اسـت تـا در کنـار ارزش‌گذاری عینی محققان کـه در تـدوین پرسشـنامه اعمـال

[Downloaded from edujournal.zums.ac.ir on 2026-11-28]

[DOR: 20.1001.1.22519521.1391.5.9.7.2]

شده ارزش‌گـذاری ذهنـی پاسـخگویان نیـز در نتـایج تحقیـق دخیل باشد.در زمینه‌ی روش های آماری ، با توجه به این کـه میانگین پاسخ هـا مـد نظـر بـوده از شـاخص‌هـای مرکـزی و پراکندگی پارامتریک استفاده شـده اسـت؛ لـیکن در توصـیف فراوانی های مربوط به ابعاد ، میانگین ها بر اساس کرانه هـای پایین و بالای هر طبقه گرد شده اند .

یکی از مواردی که ممکن است علاوه بر شرایط نمونه گیـری و پاسخ به پرسشنامه‌ها ، اعتبار تحقیقات سـنجش عملکـرد را تحت تاثیر قرار دهد میزان پایایی و روایی ابزار اسـت . بـرای بررسی میزان پایایی (Reliability)) ابزار تحقیـق از آزمـون آلفـای کرونبـاخ (Cronbach`s Alpha)اسـتفاده گردیـد . میزان آلفا برای کل ابزار (۲۰ آیتم) تقریبا معادل ۰/۹۵ محاسبه شد که آلفای بسیار مناسبی محسوب می‌شود و نشانگر پایـایی بالای ابزار تحقیق است . لـیکن در بررسـی میـزان همبسـتگی تک تک آیتم ها با مقیاس کل ، همبستگی ها نشان دادنـد کـه آیتم میزان حضور در گزارش صبحگاهی دارای همبستگی زیر ۰/۳ با مقیاس کل است به همین دلیل آیتم مذکور از آیتم‌هـای بیست گانه کنار گذاشته شد و ادامه‌ی محاسبات آماری بـا ۱۹ آیتم صورت گرفت .

با توجه به این که آزمون تحلیل عاملی بر مبنای مقادیر ویژه‌ی اولیه (Initial Eigen values) چهار بعد را در بین آیتم هـا تشخیص داد محاسبه‌ی آلفا برای کل ابزار الزاما نشانگر پایایی ابعاد سازه مورد بررسی نیست، بنـابراین بـرای ابعـاد مختلـف سازه عملکرد آموزشی اساتید نیز میزان آلفا محاسبه گردید که برای بعد حساسیت به روابط انسانی و در دسترس بودن میزان آلفا معادل ۹۲/ ، برای بعد امکان انتقـال دانـش علمـی معـادل ۹۲/ ، برای بعد حضور فعال فیزیکی ۰/۸۰ و برای بعد انعطاف پذیری و تعامل علمی با دانشجو معادل ۰/۶۹ به دست آمد که مقادیر آلفای محاسبه شده با توجه به حداقل پذیرفته شـده در مباحث آماری (حداقل ۰/۷ برای ابعاد دارای تعداد آیتم های بالای ۱۰ مورد و حداقل ۰/۶ برای ابعاد دارای تعداد آیتم های زیر ۱۰ مورد) می‌تواند نشانگر پایایی آیـتم هـای اختصـاص یافته به هر بعد نیز باشد .

جهـت بـرآورد روایـی (Validity) ابـزار از دو روش روایـی صوری و روایی سازه ای استفاده شد که روایی صـوری ابـزار در مراجعه به داوران و متخصصـین امـر تاییـد شـد و روایـی سازه‌ای با استفاده از آزمون تحلیل عاملی محاسبه گردید .

با توجه به این کـه ابـزار تحقیـق ابـزار محقـق سـاخته بـود ، بنابراین از آزمون تحلیـل عـاملی اکتشـافی Explorational Factor Analysis استفاده گردیـد . مقـادیر ویـژه محاسـبه شده بر اساس آزمون تحلیل عاملی اکتشافی چهـار بعـد را بـر اسـاس نظـر پاسـخگویان در بـین آیـتم‌هـا تشـخیص داد کـه مجموعا چهار بعد مذکور ۸۰/۲ درصد واریانس سازه‌ی اصلی تحقیق یعنی عملکرد آموزشـی اسـاتید را پوشـش مـی‌دهـد . آزمون تحلیـل عـاملی بـه شـکل تحلیـل مولفـه هـای اصـلی (Principal Component Analysis) نشـانگر تعلـق ۱۸ آیتم از ۲۰ آیتم به بعد اول و دو آیتم دیگر به ابعاد دوم و سوم بود . ولی با توجه به این که این آزمون چهار بعد را تشخیص داده است به این نتیجه رسیدیم که بارهای عاملی محاسبه شده بر اساس تحلیل مولفه‌های اصلی دارای ابهـام اسـت؛ بنـابراین نیاز به چرخش عامـل‌هـا (Factors Rotation) داریـم . در این تحقیق از روش چـرخش متغیرهـا (Varimax) اسـتفاده شد که پس از یک بار چرخش ، آیتم های مربوط به هر کـدام از ابعاد بر اساس بیشترین بارعاملی اختصاص یافت.

یافته‌ها

جدول ۱ نشانگر درصد فراونی نسبی و شاخص های مرکـزی و پراکندگی مربوط به هر کـدام از ابعـاد عملکـرد و عملکـرد کلی اساتید گروه است . در صورتی کـه ابـزار محقـق سـاخته باشد از تحلیل عامل اکتشافی و اگر ابزار استاندارد باشد (مانند تست هوش) از تحلیل عامـل تاییـدی اسـتفاده مـی شـود. در تحلیل عامل اکتشافی تشخیص تعداد ابعـاد بـه عهـده آزمـون

[Downloaded from edujournal.zums.ac.ir on 2026-11-28]

[DOR: 20.1001.1.22519521.1391.5.9.7.2]

است ولی در تحلیل عامل تاییدی باید تعداد ابعاد مطابق با نظر طراح اصلی ابزار باشد . میزان روایی ابزار در هر دو حالت بر اساس درصد پوشش واریانس سازه اصلی است که باید بالای ۵۰ باشد . هرچه این درصد پوشش به صد نزدیک شود ابزار دارای روایی بیشتری است .

جدول۱: توصیف ابعاد عملکرد آموزشی اساتید

بعد	ضعیف	متوسط	خوب	عالی	میانگین	انحراف استاندارد
حساسیت به روابط انسانی و در دسترس بودن	۲/۹	۱۱/۸	٤۷/۱	۳۸/۲	۳/۱۹	/۷۲
امکان انتقال دانش علمی	۲/۹	۳۸/۲	۲۹/٤	۲۹/٤	۲/۸٦	/۸۱
حضور فعال فیزیکی	۰	۱۱/۸	٤۱/۲	٤۷/۱	۳/٤۱	/۵۷
انعطاف پذیری و تعامل علمی با دانشجو	۰	۱٤/۷	۵۵/۹	۲۹/٤	۳/۲۱	/۵۹
عملکرد کلی	۰	٦/۱	۵۷/٦	۳٦/٤	۳/۱۷	/۵۷

بر اساس داده های جدول ۱حساسیت به روابط انسانی و در دسترس بودن در بین اساتید گروه از نظر دانشجویان ، در سطح خوبی قرار داشت. امکان انتقال دانش علمی در سطح متوسط قرار گرفت و نیز حضور فعال فیزیکی در سطح عالی ، انعطاف پذیری و تعامل علمی با دانشجو در سطح خوب و در مجموع عملکرد کلی اساتید در سطح خوب قرار گرفت.

بر اساس داده های توصیفی فوق این سوال مطرح است که آیا ابعاد عملکرد اساتید با یکدیگر تفاوت معنی دار دارد یا این تفاوت‌ها ناچیز است ؟ برای پاسخ به این سوال از آزمون فریدمن برای مقایسه‌ی ابعاد عملکرد استفاده کرده ، اولویت بندی ابعاد عملکردی را از نظر دانشجویان مشخص کردیم که در جدول۲ داده‌های مربوط به آزمون مذکور ارایه می شود.

جدول ۲: آزمون فریدمن برای مقایسه‌ی ابعاد عملکرد

ابعاد و رتبه ها		مقادیر مرتبط با آزمون	
ابعاد عملکرد	میانگین رتبه	آماره	میزان
حساسیت به روابط انسانی و در دسترس بودن	۲/۵۷	تعداد پاسخگو	۵۰
امکان انتقال دانش علمی	۱/۷۹	کااسکور	۲۰/٦۳۵
حضور فعال فیزیکی	۳/۰۱	درجه آزادی	۳
انعطاف پذیری و تعامل علمی با دانشجو	۲/٦۲	سطح معنی داری	≤۰/۰۰۰۱

جدول شماره ۲ نشان می دهد که آزمون فریدمن برای مقایسه اولویت های ابعاد عملکردی اساتید از نظر دانشجویان با مقدار آزمون معادل ۲۰/٦۳۵ و درجه‌ی آزادی زیر۰/۰۱ (P=۰/۰۱) معنی دار است . بنابراین با اطمینان ۹۹ درصد می‌توان ادعا کرد که حداقل دو بعد از ابعاد عملکردی اساتید گروه از دیدگاه دانشجویان با یکدیگر متفاوت هستند .

[Downloaded from edujournal.zums.ac.ir on 2026-11-28]

[DOR: 20.1001.1.22519521.1391.5.9.7.2]

با توجه به میانگین رتبه‌های محاسبه شده از نظر دانشجویان اساتید گروه از نظر حضور فعال فیزیکی در سطح عالی ، انعطاف پذیری و تعامل علمی با دانشجو ، و حساسیت به روابط انسانی و در دسترس بودن در سطح خوب و در نهایت از نظر امکان انتقال دانش علمی در سطح متوسط قرار داشته اند. با توجه به اینکه امکانات انتقال دانش علمی از ویژگی‌های مهم هر گروه دانشگاهی محسوب می شود دقت و حساسیت نسبت به این ویژگی باید به عنوان یک مساله مهم مد نظر گروه های دانشگاهی قرار گیرد . از نظر دانشجویان کدام آیتم های گروه از دیدگاه دانشجویان در سطح پایین تری قرار دارد ؟ آیا آیتم های مربوط به این بعد تفاوت معنی دار با یکدیگر دارند ؟ برای پاسخ به این دو سوال آماره های توصیفی و آزمون فریدمن محاسبه که در جدول ۳ ارایه شده است.

جدول ۳ : ابعاد ، آیتم های مربوط به هر بعد ، میزان بار عاملی و آلفای آیتم های سازه عملکرد آموزشی

روایی سازه‌ای ابزار			پایایی ابزار
بعد	آیتم ها	بار عاملی	آلفای کرونباخ
حساسیت به روابط انسانی و در دسترس بودن	میزان تاثیر و فعالیت در گزارش صبحگاهی	۰/۸۴۰	۰/۹۲
	میزان در دسترس بودن در کشیک های آنکالی	۰/۸۳۲	
	میزان تاثیر و فعالیت در راندها	۰/۸۱۲	
	میزان تاثیر و فعالیت در کشیک های آنکالی	۰/۶۹۸	
	رعایت احترام دانشجو	۰/۶۸۶	
	انعطاف پذیری در مقابل انتقادات و پیشنهادات	۰/۶۱۱	
امکان انتقال دانش علمی	میزان علاقمندی و تاثیر در کنفرانس های بیمارستانی	۰/۸۵۵	۰/۹۲
	میزان تاثیر و فعالیت های آموزشی در اتاق عمل	۰/۸۴۸	
	میزان تاثیر و فعالیت در ژورنال کلاب	۰/۷۸۴	
	نقش موثر در فعالیت های اورژانس	۰/۶۷۸	
	مهارت های علمی در آموزش بالینی	۰/۵۱۰	
حضور فعال فیزیکی	میزان حضور در اتاق عمل	۰/۸۲۰	۰/۸۰
	میزان تاثیر و فعالیت در درمانگاه	۰/۷۵۲	
	میزان حضور در درمانگاه	۰/۷۲۴	
	میزان حضور در راندها	۰/۶۶۹	
انعطاف پذیری و تعامل علمی با دانشجو	میزان استقبال در مشاوره و راهنمایی و کمک به رفع مشکلات فراگیر	۰/۷۲۰	۰/۶۹
	ایجاد انگیزه در دانشجویان برای مطالعه و انجام کارهای پژوهشی	۰/۶۹۱	
	رعایت اخلاق پزشکی	۰/۵۶۳	
	میزان بهره گیری دانشجو از آموزش اساتید	۰/۵۵۸	

[Downloaded from edujournal.zums.ac.ir on 2026-11-28]

[DOR: 20.1001.1.22519521.1391.5.9.7.2]

جدول ۳ نشان می‌دهد کـه آزمـون فریـدمن بـرای مقایسـه‌ی اولویت های آیتم های امکان انتقال دانش علمی اساتید از نظر دانشجویان با مقدار آزمون معادل ۱۱/۷۳۸ بـا درجـه‌ی آزادی ٤ در سطح زیر ۰/۰۵ معنـی دار اسـت . بنـابراین بـا اطمینـان ۹۵درصد می‌توان ادعا کرد که حـداقل دو آیـتم از آیـتم هـای امکان انتقال دانش علمـی از دیـدگاه دانشـجویان بـا یکـدیگر متفاوت هستند .آماره‌های توصیفی مربوط به جـدول ۳ نشـان می دهند که دانشجویان ، عملکرد اساتید گـروه در آیـتم‌هـای مربوط به امکان انتقـال دانـش علمـی بـه ترتیـب در زمینـه‌ی مهارت‌های علمی در آموزش بالینی ، نقـش مـوثر در فعالیـت های اورژانس ، میزان تاثیر و فعالیت هـای آموزشـی در اتـاق عمل ، میـزان تـاثیر و فعالیـت در ژورنـال کـلاب ، و میـزان علاقمندی و تاثیر در کنفرانس‌های بیمارسـتانی را از عـالی تـا متوسط ارزیابی کرده اند . بر اساس این داده ها، اساتید گـروه انتظـارات را در دو زمینـه‌ی میـزان تـاثیر در کنفـرانس‌هـای بیمارستانی و میزان تاثیر و فعالیت در ژورنال کـلاب بـرآورده نمی‌کنند.با توجه به این که آیتمی مانند مهارت های علمـی در آموزش بالینی در سطح عالی قرار دارد؛ بنابراین مـی تـوان بـه این نتیجه رسید کـه از نظـر دانشـجویان مسـاله اصـلی گـروه وجود شرایط نامناسب از نظر امکانات انتقال دانش علمـی در سطح خارج از فعالیت های روزمره گروه است .

بحث

ارزیابی عملکرد گروه های آموزشی ، فرایندی مناسب از نظـر هدف گـذاری و برنامـه ریـزی ، نظـارت بـر کیفیـت اجـرای برنامه‌ها ، وارزیابی تحقـق اهـداف محسـوب مـی شـود (۱) . دانشجویان به عنوان بخشی از مهـم تـرین دریافـت کننـدگان خدمات آموزش پزشکی در کشور ، می‌توانند مرجعی مناسـب برای این نوع ارزیابی‌ها محسوب شوند . در این مطالعه تلاش بر این بود تا عملکرد اسـاتید گـروه زنـان و زایمـان دانشـگاه علوم پزشـکی از نظـر آموزشـی مـورد بررسـی قـرار گیـرد .

یافته‌های مطالعه نشان می‌دهد که از نظر دانشجویان این جنبـه از عملکرد گروه به طور متوسط در سطح خوبی قرار دارد . در مقایسه بین ابعاد عملکرد گروه ، آیتم‌های مربـوط بـه حضـور فعال فیزیکی بیشترین رتبه و میـانگین را بـه خـود اختصـاص داده و در سطح عالی قرار دارند که نشان می‌دهـد اسـاتید بـه حضور و فعالیت در اتاق عمل ، درمانگاه و رانـدها اهمیـت و اولویت زیادی قایل می شوند .

ابعاد انعطاف پذیری و تعامل با دانشـجو و نیـز حساسـیت بـه روابـط انسـانی و در دسـترس بـودن در سـطح خـوب قـرار گرفته‌اند که نشان می دهد اسـاتید گـروه در بـین دانشـجویان ایجاد انگیزه می‌کنند آن ها را راهنمایی مـی کننـد و در مقابـل انتقادات انعطاف پذیر هستند . علاوه بر این در کشـیک هـای آنکالی در دسترس بوده ، نیز رابطه‌ای محترمانه با دانشـجویان دارند . در مقایسه با ابعاد فوق امکانات انتقال دانش علمـی در بین اساتید گروه در سطح پایین‌تری قـرار دارد . بـا توجـه بـه آیتم‌های این بعد مواردی کـه در ایـن زمینـه اثربخشـی درون گرهی محسوب می‌شوند در سطح نسبتا مناسب تری بوده‌انـد و در نقطه‌ی مقابل آیتم‌های مربوط به اثربخشی بیرونی گـروه آموزشی هستند یعنی فعالیت در کنفرانس هـای بیمارسـتانی و ژورنال کلاب ها در سطح مورد انتظار دانشجویان نیستند .

یافته‌های این تحقیق در زمینه‌ی پایین بـودن عملکـرد اسـاتید گروه در زمینه کنفرانس های بیمارستانی با یافته هـای فکـری (۱٤و۱۳) و در زمینه‌ی پایین بـودن فعالیـت هـای مربـوط بـه ژورنال کلاب با یافتـه هـای فکـری (۱٤) مطابقـت دارد ، بـه نحـوی کـه در مطالعـات فـوق نیـز فراگیـران ، وضـعیت کنفرانس‌های دانشگاهی و ژورنال کـلاب را در حـد متوسـط قلمداد کرده‌اند . با توجه به اینکـه در ده سـال اخیـر یعنـی از سال ۱۳۸۱ تا ۱۳۹۰ آیتم های مـذکور از نظـر دانشـجویان در سطح پایین‌تری بوده است؛ بنابراین در زمینه‌ی مـذکور گـروه باید به فعالیت بیشتری بپردازد.

[Downloaded from edujournal.zums.ac.ir on 2026-11-28]

[DOR: 20.1001.1.22519521.1391.5.9.7.2]

نتیجه‌گیری

نتایج این مطالعه نشان می‌دهد در صورت طبقه بندی ابعاد عملکردی اساتید گروه آموزشی زنان و زایمان دانشگاه علوم پزشکی زنجان سه بعد از چهار بعد مورد بررسی در سطح خوبی قرار دارند و بعد چهارم در سطح متوسط است . ابعادی که در سطح خوب قرار دارند به ترتیب عبارتند از : حضور فعال فیزیکی ، انعطاف پذیری و تعامل علمی با دانشجو ، حساسیت به روابط انسانی و در دسترس بودن .

بعد چهارم که ارزیابی عملکرد گروه است ، بعد امکان انتقال دانش علمی است که در مورد این بعد آماره‌های توصیفی و آزمون فریدمن نشان داد کارآیی درونی گروه در سطح بسیار مناسبی است ولی برخی از آیتم ها در سطح پایین تری قرار دارد که می توان با فراهم کردن شرایط مناسب آیتم های مذکور را نیز بهبود بخشید . دو مورد از آیتم‌هایی که منجر به برآورده نشدن بخشی از انتظارات دانشجویان از گروه شده‌اند فعالیت کمتر اساتید گروه در کنفرانس های بیمارستانی و فعالیت محدود آن ها در ژورنال کلاب است .

با توجه به این یافته‌ها توصیه می‌شود اساتید گروه ضمن شرکت فعال تر و موثرتر در کنفرانس های بیمارستانی ، خود نیز اقدام به برگزاری برخی کنفرانس های تخصصی در گروه بنمایند که این امر مستلزم همکاری بخش های ذیربط نظیر معاونت محترم آموزشی بیمارستان ، سایر گروه های آموزشی و نیز جذب اعضای هیئت علمی بیشتر خصوصا با تخصص‌ها و گرایش های متفاوت جهت پربار کردن ژورنال کلاب ها و اداره‌ی CPC ها می‌باشد.

References

1- Ahmadi H.The assessment of Education office performance in Zanjan province according to provincial documents in the first three years of the fourth development program(1385 to 1388 Years) , Board of Educational research, Zanjan province Education Office, Zanjan.(2009).

2- Behrey MH, and Patron RA. Performance appraisal – cultural fit and organizational outcomes within the UAE. *Journal of American Academy of Business*. 2008; 13, : 166-176.

3- Alizadeh M. Doaei H.The effect of constructive thriving performance assessment on work performance, *Journal of "transformation Management*.2010; 90-108.

4- Ballantine J, Brignall S , Modell S. Performance measurement and management in public health services: acomparison of UK and Swedish practice . *Management Accounting Research*, 1998; 9: 71-94.

5- Safaei Qadyklayy A Mizani N. Designing nine plans to assess the performance of management departments in the country's governmental universities. *Journal of Economic Sciences* (2008; 31 : 101-24.

[Downloaded from edujournal.zums.ac.ir on 2026-11-28]

[DOR: 20.1001.1.22519521.1391.5.9.7.2]

6- A'arabi S M Raf'at F. A model for measuring case study management performance; Mines and mining industries development and renovation organization of Iran. *Sharif Engineering Sciences* ,2008; 24: 87-95.

7- Eghbal F. Yarmohammadian MH Siadat SA. Assessing human resources management performance at Isfahan University of Medical Sciences based on European Foundation for Quality Management 2007 . *Journal of Health Administration*. 2009; 11 (34) :49-58.

8- Khalesi N. Imani Nasab MH. Assessment of leadership performance based on self-assessment system (Khorramabad hospitals 2006-2007) . *Journal of Health Administration*. 2009; 11 (34) :27-34.

9- Samie zadeh R. Chaharsooghi SK.) Proposing a model for assessment of small and medium size organizations performance in adoption of e-commerce, *International Journal of Engineerin* (Persian),2008; 19:65-79.

10- Samie zadeh R. Chaharsooghi SK. Jahanian S. Proposing a model for public transportation companies performance assessment in adoption of e-commerce (Raja passenger trains company case study). *Journal of Transportation Research*.2008;5: 333-48.

11- Raissi B. Mirzazadeh A. Tavakoli S. Yazdani K. Taj M.New Accreditation System in IRAN with a Look at Radiology Residency Training. *Iranian Journal of Radiology , 2003; 1:71-3.*

12- Fekri S. Mohammedian F. Tadayyon, P. Internal evaluation of obstetrics and gynecology group of Zanjan Medical Sciences University, Zanjan Medical Sciences University, School of Medicine .

13- Fekri S. Tadayyon P. Mohammedian F. Rahmanpour H Dabiri A. Molaei B. Final report of obstetrics and gynecology department, internal evaluation 1386 , Zanjan Medical Sciences and Health Services University, School of Medicine .2002.

14- Ghane pour MR, Kavari SH, Pour-Mohammadi B. Homami S.Internal evaluation of public health department of Semnan University of Medical Sciences. *Koomesh*. 2010;12: 104-11.

15- Bazargan A. Academic internal evaluation and its continuous quality application in higher education improvement, *Quarterly of Research and Planning in Higher Education*.1995;3-4: 49-70.

16- Rafiee G, Khodadady Zadeh A, Kazemi M, Shahabi M, Ravari A, Bakhshi H. Internal

[Downloaded from edujournal.zums.ac.ir on 2026-11-28]

[DOR: 20.1001.1.22519521.1391.5.9.7.2]

evaluation of medical surgical nursing department of Rafsanjan University of Medical Sciences. *Semnan Journal of Medical Sciences*.2003; 5: 9-17.

17- Minaiyan M, Teimouri M, Ghorbani AS. Internal assessment of pharmacy curriculum in pharmacy and pharmaceutical sciences school in Isfahan University of Medical Sciences within 2008-2009. *IJME*. 2011; 10 (5) :614-24.

18- Rahnavard F. Affective factors on performance enhance in the public sector organizations of Iran. *Journal of the Faculty of Humanities and Social Science*, 2008;8:77-100.

19- Keshavarz M. Management development of internal evaluation in the Islamic Republic of Iran (case study) , *Educational Research and Reviews* .20011;6: 804-811.

20- Barati A, Maleki M R, Golestani M, Imani A. Evaluation of the performance management system of the employees of amiralmomenin (P.B.U.H) Hospital of Semnan making use of the Balanced Score Card 2005-2006 . *Journal of Health Administration*. 2006; 9 (25) :47-54.

21- Maleki MR, FatehPanah A, Gohari MR. Performance assessment of Hasheminejad hospital in 2007 according to the the baldrige criteria for performance excellence.Health information management. 2010;8: 580-87.

22- Tabibi SJ, Maleki MR, MojdehKar R. Performance evaluation of Ayatollah Kashani hospital based on baldrige organizational excellence model, *Journal of Medical Council of Islamic Republic of Iran*.2009; 27: 23-30.

23- Asadi M, Mirghafoori H, Sadeghi Arani Z. Khosravanian HR. Qualitative performance evaluation of hospitals using DEA, balanced scorecard and servqual; A Case Study of General Hospitals of Yazd. *Journal of Yazd Shahid Sadoughi Medical Sciences and Health Services University*. 2010; 18: 559-69.

24- Nasiri Pour A. Tabibi J. Ghasem Begloo A. Jadidi R. Designing a performance evaluation model for Iranian public hospitals: using the balanced scorecard. *Arak University of Medical Sciences Journal*.2009; 46 : 95-106.

[Downloaded from edujournal.zums.ac.ir on 2026-11-28]

[DOR: 20.1001.1.22519521.1391.5.9.7.2]

The Evaluation of Obstetrics and Gynecology Department's performance from the Student`S Point of view in Zanjan University of Medical Sciences Between 2010 and 2011

Molaei B[1] , Ahmadi H[2] , Mohammadian F[1], Eftekhar M[3]

[1] Dept. of Obstetrics and Gynecology ,Mousavi Hospital, Zanjan University of Medical Sciences, Zanjan Iran

[2] Tarbiat Modares University Tehran Iran

[3]M.D. Assistant Professor of Obstetrics and Gynecology, Research and Clinical Center for Infertility, Department of Obstetrics and Gynecology, Shahid Sadoughi University of Medical Sciences, Yazd, Iran.

Corresponding Author: Molaei B, of Obstetrics Gynecology,Zanjan University Of Medical Sciences , Zanjan ,Iran

Email:molaei@zums.ir.ac

Background and Objective: The evaluation of educational institutions' performance is an appropriate benchmark for making functional modification and improving the efficiency in such institutions. In order to achieve this important target, the researchers conducted a survey in the Obstetrics and Gynecology Department of Zanjan University of Medical Sciences to explore students' viewpoints as the recipients of educational services to find out the department's strengths and weaknesses.

Materials and Methods: This is a survey research. A questionnaire was used to gather data. Sampling was based on a census method.

Results: Availability of the faculty was rated high, but their flexibility, interactivity, sensitivity, and their ability to transfer knowledge was considered average by the students. Furthermore, the Friedman test confirmed the differences of the results (99% confidence level).

Conclusion: Active physical presence, availability and sensitivity to human relations from the students' point of view were assessed to be very good. This can be enhanced by holding journal clubs and hospital CPC sessions regularly as well as recruiting new members for the Department.

Keywords: Evaluation of performance; Medical University; Education

[Downloaded from edujournal.zums.ac.ir on 2026-11-28]

[DOR: 20.1001.1.22519521.1391.5.9.7.2]